

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefont 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PAL
LAPTULAJDOSNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szögig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-tér sora 1 korona

Soha, de soha!...

Irta: *Kossuth Ferenc.*

Ugy látszik, hogy az én idóm óta szomorú hagyományra lett, hogy a beteg kereskedelemügyi miniszter szállásán tartanak minisztertanácsokat. Volt ebből annak idején elég az én szállásomon is, ahol beteggyamból újra meg újra igyekeztem rábírni a 67-es minisztereket, hogy foglaljanak állást velünk 48-asokkal együtt az önálló bank mellett, tekintetbe véve azt, hogy a bankkérdés náluk nem volt elvi, hanem csak célszerűségi kérdés, holott a kormányt támogató többség-nél ez elsőrendű elvi kérdés volt. — Ugyancsak az ilyen minisztertanácsokon igyekeztem egész erőmmel keresztül vinni azt, hogy a választói jog reformja letárgyalassék és vége legyen annak, hogy e kérdés, amelylyel vagy regenerálni, vagy megölni lehet a magyar nemzetet, állandóan a nemzet feje felett, mint Damokles-kard függve maradjon.

Kereskedelemügyi miniszter beteg szobájának hagyományai! — Csak úgy évődésből írom le e szavakat. Tudom, hogy egy egész világ van a két beteg-szoba lakóinak felfogása közt s a mi itt jó, az ott rossz; de azért mégis, mert tudom, hogy Hieronymi jól ismeri a magyar közjogot, nem tartom lehetetlennek, hogy ez alkalommal megmondja kollégáinak, akik kíváncsiak voltak a beteg miniszter véleményére, hogy mit parancsol a magyar közjog; és ha igazat mondanak a lapok, reméljük, hogy legalább Székely Ferenc egyetértett azzal, amit a beteg Hieronyminek örömet tulajdonítunk, míg az ellenkezőről hírt nem kapunk.

Nem tagadom, hogy a kedvező megoldás iránt kevés reményt táplálok; és logice másképpen nem is gondolkozhatom.

A koalíció idejében, a magyar jóhiszeműség a katonai büntető perrendtartásnak magyar közjogi helyes reformját nem is sorozta már azon jogérvényesülések közé, melyeket a nemzet megszerezni óhajtott kárpótlásul a meghozandó nagy áldozatokért.

Mindenki azt hitte, hogy a kérdés elvileg el lett döntve Tisza István gróf kormánya idején, midőn a kilences bizottság pontozatait helyben hagyta a király.

E perrendtartás felett folytak hosszú tárgyalások: azt, hogy mi volt az ügy állása, el nem mondhatom, de Székely Ferenc bizonyára átnézte minisztériumában az aktákat.

Minek tulajdonítható az, hogy most a kérdés ily nagy arányokat öltött? Valószínűleg elsősorban annak, hogy a mostani kormány a méltányosság és nem alku alapján kéri a magyar közjog érvényesülését.

Ha ezt tette, saját maga nehezi-

tette meg a helyzetet, mert vajjon mikor kapott az ország bármit méltányosságból a haderő terén? — Soha, de soha!

Továbbá tévedett, ha e kérdésből olesó vívmányt akart kovácsolni, mert ez egymagában elég volt arra, hogy kihívja az osztrák kormány legerősebb akadékoskodását.

Mihelyt valami magyar vívmánynak látszik, vagy annak nevezetik, ez Ausztria minden nyelvű és rendű népe előtt azonnal utálatos; a dulakodó osztrák pártok által ráncigált kötelen járó Bienertnek tehát okvetlenül nehézségeket kell csinálnia, még pedig a végleteig.

De nemcsak az osztrák pártok és répek előtt ellenszenves ez a szó és ez az eszme, hogy: vívmány, hanem az uralkodó előtt is.

Lehet képzelni, miképpen hat rá az a gondolat, hogy a mindent ingyen megadni és vállalkozó kormány valami vívmányt keres, egy vakon engedelmessé nagy többsége háta mögött. Hiszen annak idején még mi is, a koalíciós kormány merev visszautasítással találkozunk, holott kézzelfogható volt, hogy a hadsereg a jelen állapotban nem hagyható, az pedig kétségtelen volt, hogy az akkori többség kárpótlás nélkül a hadsereg számára nem szavaz meg semmit; és bár tényleg követeléseit a minimumra szállította le, azt igyekezett bebizonyítani, hogy az állami élet legtöbb attributumában nincs örökös és teljes mozdulatlan, hanem a haladás, bármily lassan is, lehetséges.

Ezt a csodálatos merevséget, amely nem számol a huszadik század semmi fejleményével, másképpen magyarázni nem lehet, mint azzal, hogy még mindig igazat adnak az egyetlen osztrák nagy költő Grillparzer szavának, ki a hadseregről megírta, hogy táborában van Ausztria. E táborban van ma is a birodalmi egység nyers erőn nyugvó ténye.

Ez így is lesz mindaddig, míg a dinasztia biztos nyugalmát és nagyhatalmi állását csakis hadseregében és nem népei szívében keresi. Tehát a vas fegyelemben, mely összetartja azt az egységes hadsereget, amelyben egymás mellett szolgálnak az egymást gyűlölő nemzetek és nemzetiségek fiai.

Hiába hivatkozunk ezzel szemben a történelemnek arra a tanulságára, hogy a legjobb hadseregek is veszthetnek csatát, sőt meg is semmisülhetnek. Sadowa után hol volt az összbirodalmat fentartó hadsereg? Vége lett volna Ausztriának, ha csak a hadsereg táborában lett volna Ausztria.

De tudjuk, hogy e terén minden érvelés kárba veszett fáradság.

Azzal, ha a magyar államnyelvnek törvényben biztosított jogai tiszteletben tartatnának, Ausztria (ahol nincs ál-

lamnyelv) nem károsodnék, mint a hogy azzal sem károsodik, hogy az osztrák arany meg ezüst pénzen nincs Ausztria minden tartományának nyelvében felírás, holott a magyar arany és ezüst pénzen a felírás magyar. Az osztrák tartományok tényleg az egyik államnak: Ausztriának mint egésznek alkatrészei s az ő összességük együttvéve alkotja azt az Ausztriát, amely joggal követelheti magának a paritást Magyarországgal szemben.

De épen az teszi Deák 67-jét anyagilag kivihetlenné, hogy az osztrák tartományok népei soha nem fogják a dualizmust elismerni és így mindaz, ami a 67-es dualizmus érvényesülése irányában történik, az ő szemükben az ő megaláztatásuk, leki-csinításuk és a magyar nemzettel szemben háttérbe szorításuk.

Ez irányítja Bienert ellenállását; az uralkodó lelkében pedig a hadsereg nyelvének sérthetlensége, mint noli me tangere él.

Gazdasági szegénység.

Sülyed a vármegye.

Az alispáni jelentés nyomán beszélünk és így szomorúan érdekes állításainkat hivatalos adatok támogatják.

Ezek az adatok pedig siralmas állapotot mutatnak a vármegyei állatállomány izesítően negymértékű csökkenéséről.

Az 1909-ik esztendő volt inséges, mikor e rohamos pusztulás talán még érthető lett volna. De a múlt év egyik legbővebben termő esztendőnk lévén, csakis az általános szegényedéssel kifolyó szükségre vezethetjük vissza vármegyénk állatállományának oly szembetűnően nagy fogyatkozását.

Az alispáni jelentés szerint ugyanis az 1910. évi állatlétszám — összehasonlítva az 1909. évi állománnyal — a következőleg apadt: a ló-állomány 618; szarvasmarhák a) magyar erdélyi 13.477, b) piros tarka 1180, c) másfajta tarka 147, bival 2519, sertés 5431, juh 27.794 darabbal kevesebb volt, tehát összesen 51,166 darab csökkenést mutat. Ezzel szemben a borzderes szarvasmarhák 114 és a kecskék 2535 drb szaporodása számba sem jöhet.

Itt gyökeres akció, nagyobb mértékű tevékenység és a földművelési kormány-nak is hathatóbb segítségére van szükség. Ez irányban erősen meg kell mozdulnia a vármegyei gazdasági egyesületnek.

Ha már oly nagy befolyású elnöke van, akinek három fővármegyének többé-kevésbé engedelmeskedik, ilyen és ezekhez hasonló közérdekű munkálkodásban mutassa meg hatalmát.

Mert hát könnyű dolog legénykedni apró-cseprő politikai hajszák elrendelésében. Nem nagy érdem, sőt talán bizonyos mértékben hazafiatlanság is a saját szabadságát oly meggondolatlanul, amint az megtörtént — korlátozni és a hivatalos ügyködést való-ságos kínai fallal körülvenni, hogy az ott folyó s valószínűleg titkolást kívánó közér-

dekü ügyekről szó ne eshessék. Azt azonban a közönség joggal kívánhatja, hogy közvetlenül vezetésre hivatott emberei: vezessenek és még a hivatalos funkciókon kívül is meglássák a látnivalókat.

Hogy Udvarhelyvármegye évről-évre hanyatlik, vagyonosodása csökken, azt csak a vak nem látja. Ezzel szemben pedig mit látunk! Jóformán semmit.

Nagy erőszakoskodással és teméntelen kormánypénzzel, etetéssel, itatással kieroszakolták maguknak a munkapárti képviselőket, sőt még Kállay Tamás ur is érthetetlen logikussággal Justh-pártiból kormánypárti lett. És azóta hallgatnak. A vármegye érdekében semmit sem tesznek.

Szegénykedik a kiscgazda, nyomorog az iparos, nincs forgalma a kereskedőnek. De azért a közterhek, a pótdók a tiszta székely községekben mindenütt toronymagasságra emelkednek, néhol már a hivatalosan bevalótt 240 percent sem sok.

Mégis hallgatnak; a népek sem zavarnak, csak keserű lélekkel, könyzárpot hullatva távoznak messze, messze az Oceánon is túl: új hazát keresni, hol a tisztességgel dolgozó embert nem üldözik, szabadságát megbecsülik, véleményét meghallgatják és jogai gyakorlásáért hitvány eb módjára lépten-nyomon nem ütök-verik. Utolsó falat sovány, száraz kenyérét is szájából nem veszik ki azért, mert hazáját inkább szereti, mint az osztrák zsoldon csámcsogó labanc népség tokányát és Judás-pénzét.

Jó lesz e kérdések felett elmélkedni s ha már a hatalmat maguk részére kieroszakolták — azzal tisztességesen, a közbőre élni, de nem visszaélni és mások elnyomására, megsemmisítésére fordítani.

Csak most folyt le az emberiség Megváltója feltámadásának örök szép ünnepe. Fényes és csalhatatlan bizonyítéka ez annak, hogy az igazság előbb-utóbb feltámad. Jó lesz ebből tanulságot venni a mai farizeusok-és irástudóknak, kik a nemzet boldogításáért s magáért a nemzetért volnának és nem megfordítva... Jó lenne ezt megjegyezni és már egyszer a boszuállás nélkül való helyes utra: a nemzeti munkára térni. Hiszen erre esküdtek, ezzel tévesztették meg a jóhiszemű népet. Hát akkor kövessék is! A becsületes ember szava kontraktus...

Tanítóink munkája.

— Uránia népies előadás Bögözben. —

Chalupka Rezső kir. s. tanfelügyelő és Bene Lajos tanf. tollnok fáradhatatlan és önzetlen buzgólkodása folytán e hó 23-án Bögözben egy élvezetes estét töltöttünk, a honnan a leghasznosabb impressziókat és a legkedvesebb emlékeket hoztuk magunkkal.

Az alkonyati órákban értünk a szép fekvésű és módos építkezésű székely községbe. Az utcán csoportokba verődött kíváncsi emberek köszöntenek; nyájas arccal és hízog mosolylyal különböztetnek meg az átutazó idegenektől. A község háza előtt megelévedett nyüzsgő élet a városi népkert benyomását kelti. György Sándor kollegánk lakására hajtunk, a honnan a nyitott ajtón át élénk társalgás jöleső zenéje árad ki. Az ajtóban a háziasszony fogad lekötözött szívelyességgel, mi pedig sietünk üdvözölni a bennlévőket.

A házi gazda és kedves neje izletes süteményekkel és üdítő itallal szolgálnak, miközben átterelődik a szó az előadás programjára és az azt megelőző tennivalókra. Paál Sándor kollegánk siet a község házára, hogy a vetítő gépet elhelyezze és felszerelje. Pontban 7 órakor Bene Lajos tollnok felkérésére az előadásra vállalkozott szereplőkkel együtt elvonul az egész társaság a község házához.

A szép új épület közepén van a nagy terem, a melyet az oda sereglett nép valóságos ostrom alá fogott. A mint a terem ajtaja felnyílik, az emberek mintha gép preselné őket össze, úgy nyomulnak fel a lépcsőzeten. A mint begyül a nép, annyira megtöltik a tágas méretű szobát, hogy csak nagynehezen lehet elfoglalatlan tartani a vetítő géptől a falig lévő szükséges szabad helyet.

Mihelyt bevonul az egész hallgatóság és a kielégítetlen szomjas kíváncsiság megtermi a kívánt jöleső csendet, Bene Lajos tollnokra figyelünk, a ki a közönséget válogatott szíves szavakkal üdvözli és miután a közönségnek is tudtul adja, hogy kik az előadók, felkéri őket, hogy előadásukat a program szerint kezdjék meg.

Tekintetünk a falra irányul, ahol most jelenik meg az első kép. Gyönyörű szép, érett gyümölcsök különböző fajtái, oly hűen és megkapóan illusztrálva, hogy midőn Gál Imre barátunk szavai dhangzanak: „Lánc t. közönség ott láthatók a képen a nemes gyümölcsök azon fajai, melyeknek termeléséről és értékesítéséről önöknek beszélni akarok!” — már a közönség tetszés nyilvánítása követi. És egymás után jönnek a szebbnél szebb képek, Gyuresovetz Károly és Paál Sándor tanítók kezelve a gépet kifogástalan ügyességgel.

És Gál Imrét most sem hagyja cserben az ő szép és értelmes előadói képessége; beszél fokozott erővel és lelkesedéssel a közönség lebilincselte figyelmére és tetszése mellett egy óra hosszat. A nagyszerű hatással végződött szabad előadást a nép lelkesen éljenezte és a hallottakra sok kedvező megjegyzést tett.

Azután következett a „Honvédség és Hadsereg” bemutatása 57 képpel, melyhez a szöveget a jelenvolt tanítók felváltva olvasták.

A program lejártával ismét Bene Lajos köszönte meg a közönségnek a nagyfokú érdeklődést és a példás figyelmet. Ezek után pedig a bögözi ref. egyház lelkésze mondott meleg hangú köszönetet a hallgatóság nevében, a tanítószág fáradozásaiért.

A közönség szétoszlott, de azt hisszük, — mert a látottak és hallottak után azt kell hinnünk — hogy új ismeretekkel és fogalmakkal, a szép és hasznos iránt való nagyobb vágyakozással távozott, mint a hogy ide jött. Mi pedig megint együtt találjuk magunkat a fehér asztal mellett és élvezzük a György Sándorék vendégszeretetét.

Molnár Vilmos.

A földgáz jövője hazánkban.

E címen az Uránia minap megjelent számában Papp Károly dr országos geológus érdekes tanulmányt közöl. Tudvalévő, hogy a kissármási gázkut felfedezése Papp geológus nevéhez fűződik, aki a Lóczy Lajostól és Mály Sándortól kezdeményezett kálisokutatások közben bukkant rá a világhírű gázforrásra. Papp geológus tehát valóban hivatott arra, hogy a földgáz jövőjéről véleményét mondjon. A gyönyörű képekkel illusztrált tanulmányból közöljük a következő részeket:

Hazánkban a legrégebben ismert földgáz a kisküküllőmegyei Felsőbajom, vagy Bázna határán van, amelyről Kövály László történetirő „Erdély földje ritkaságai” című művében már részletesen megemlékezik. Elmondja, hogy 1672-ben, amint a pásztorok ott tüzet élesztettek, a forrás vize lángra kapott és égett, de nem melegült. Lángja kék volt, hasonló a szesz lángjához. Ezen a helyen később fürdő keletkezett, amelyben a gázokat a fürdővendégek szórakoztatására ma is gyujtogatják. De míg a báznai gázforrások évszázadokon át sem bírtak nagyobb érdeklődést kelteni, addig a nagy magyar Alföldön az artézi kutakból kiömlő gázt már a múlt században világításra használták.

Huszonöt esztendővel ezelőtt Zsigmondy, a magyarországi artézi kutak megteremtője, Püspökladányon az artézi furásból kiömlő gázt meggyújtva, rémitő szenzációt keltett és Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter is lesietett az „égő szövetnek látására”. Püspökladány pályaudvarát már régóta a földi gáz világítja, Mezőhegyesen és Aradon pedig gépplyá akat hajt. Az 1908. évig hazánk leg-erősebb gázkitörése Kőrösbányán volt, ahol Bauer Gyula hányamérnök szénfurás közben bukkant rá. Sajnos, hogy a naponként 980 köbméterre tehető földgáz nem tudott olyan érdeklődést kelteni Kőrösbánya iránt, mint a múlt hónapokban a szenet dobáló oláh lány.

A mezőségi földgázzal — folytatja Papp geológus — az első sejtelmet én adtam abban a szakvéleményemben, amelyet Pazar István mérnökkel együtt 1906-ban a mezőség vízhiányának orvoslása ügyében Darányi Ignác akkori földmívelésügyi miniszterhez intéztem. Hogy azonban olyan erővel törjön elő a földgáz, mint jelenleg a kissármási kutból, arra még a legmerészebb geológus is csak álmába mert gondolni. Az 1908. évi november 28-án Kissármáson kitért földgáz évről-évre mindjobban erősödik s mennyisége ma már megközelíti másodpercenként a 11 köbmétert, ami kerek számban 120,000 lőerőnek felel meg. Sajnos, hogy a kissármási furást nem gázra tervezték, tömítéséről sem gondoskodtak s ily módon kénytelenek a gázt szabadon bocsátani a levegőbe. Mert, ha lefojtják a hatalmas gázlezárdó készülékkel, úgy csakhamar kitor a szomszédos réten és veszedelemmel fenyegeti a környéket. Vajjon meddig tarthat ennek a gázkutnak rémitő ereje? — kérdik az emberek a geológustól. A legtöbb szakember nem mond határozott véleményt a gázkut tartóságáról. Minthogy azonban én már megkockáztattam egyszer a véleményemet, ezuttal is ismétlem, hogy körülbelül három évig a gáz növekedését várhatjuk. Csak ezután állandósul a gázkitörés, miglen becslésem szerint 15 év múlva bekövetkezik a rohamos apadás. Ekkor azonban a báró Bánffy Dezső-féle mocsárgázás tócsákra kerülhet a sor, amelyek bizonyára szintén bőséges földgázszolgáltatók. És ha ezek a kutak is kiapadnak, úgy ott van Mezősámsón és Marosugra vidéke. Ott vannak továbbá Magyarsáros, Felsőbajom és Medgyes forrásai, ahol a pásztorfiúk a földi gáz lángján sütik a kukoricát és a szalonnát. Dicsőségmenten és Medgyes között annyi gázkutat furathat a kormány, hogy ezekből századokig akár egész Európát elláthatja hazánk földgázzal. Ezért nincs ok a félelemre, ha abból a rengeteg gáztömegből valamit a fővárosnak ad is a magyar kincstár.

HIREK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a főispán háromszéki kollégájának udvarias kiszólásait „hirlapi kacsá”-nak nem nézte;

mondják, hogy ő méltósága vadás z szvenvedélyéből kifolyólag a csirke-paprikást kacsának nem tekinti;

mondják, hogy „Tamás ur” ama bizonyos „korona-keverékeket” a kirendeltségnek beszolgáltatta;

mondják, hogy a megyei közgyűlés tárgyait — a tisztviselői tüdőök kimélese szempontjából — jövőre fonográf utján adják elő;

mondják, hogy Lacika azért nem lesz főispán, mert az „mundó”;

mondják, hogy némely olvasónk nemcsak olvasni, de előfizetni is szeret;

mondják, hogy várcsunk polgármestere a kopár területeket mind begyümölcsös-erdősíti.

E hírek valódiságáért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

— Új fürdőbiztosok. A vármegyében levő fürdők közül kettőnek adtak fürdőbiztosost, Homoród-fürdőre Szabó Gábor főszolgabíró és Korondra Szabó Nándor th. főszolgabíró választották meg fürdőbiztosnak.

— Nem kell ellenzők. Székelyudvarhely város lakosságának arányához képest igen

keves taggal van képviselve a vármegye törvényhatósági bizottságában. Az erre vonatkozó szabályrendelet már megalkotásakor is igazságtalanul bánt el a várossal szemben, mert a három ezeret alig meghaladó lélekszámmal bíró falukat föléje helyezte az akkor 5012 lélekszámot kitevő városnak. Ezt tovább tünni nem lehet s ha a törvényhatósági bizottság közgyűlésében most is eltekintettek a jogos és feltétlenül méltányos kérelem teljesítéséről, hogy felemeljék a városi bizottsági tagok számát, az ügyet tovább kell vinni. A polgármester hívjon össze közgyűlést és az elutasító határozatot meg kell feleltetni. Talán attól tartanak a vármegyei vezetők, hogy ellenzéki emberek kerülnek a bizottságba? Ez ne rémitse. A közérdekű viták soha sem ártanak a jó ügynek.

— **Az unitárius énekezőr beiktatása.** Husvét másodnapján Abásfalva községben — mint lapunknak írják — nagy ünnepség volt. Ekkor iktatták be énekezői tisztségbe Szathmáry Ferenc állami elemi iskolai tanítót, aki eszmékben gazdag beköszöntő beszédet mondott. Kádár Lajos unitárius pap üdvözölte segítőársát igen szép beszédben és iktatta állásába; Istentől segédelmet kérve működéséhez. A templom zsufozásig volt telve a nevezetes esemény alkalmából. A falu apraja, nagya ott volt és a vidékről is sokan gyűltek össze Szathmáry beiktatására.

— **Nyugalmozott körjegyzők.** A legutóbbi törvényhatósági közgyűlés egyszerre három körjegyző nyugalmazását határozta el — saját kérésük alapján. Vajda Ferenc farcádi, Hegyi Zsigmond bögözi és György Jeremiás székelyszenttamási körjegyző vonultak a jól megérdemelt nyugalomba.

— **Népház Homoródszentpálon.** Aki ismeri a falusi életet és annak nyomorúságait látja, örömmel fogad minden lépést, mely a köz-szükségnek segít, a hajókat kevesbiti. Ilyen szükséglet a Népház kérdése is — faluhelyen, hol közérdekű munkálkodást folytat a pap, tanító és jegyző. Homoródszentpál községben most fogják megkezdeni a Népház építését 28,000 koronás költségvetéssel, melyből az erdélyrészi (székelyföldi) kirendeltség 5500 K államsegéllyel vesz részt. E Népházban lesz a község háza, a fogyasztási és tejszövetkezet, valamint a gazdakör elhelyezve. Az építést Fekete Béniám vállalta el s miután az anyagot maga a község népe teremti elő, jövő tavaszra nyer befejezést. A tervet Kelemen György építész készítette. A Népház ügyét Ürmösi József unitárius pap, a szövetkezetek és gazdakör lelkes apostola kezdeményezte s egyenesen az ő buzgalma hozza létre; támogatva a lelkes vezető-körök értelmes tagjaitól. Csak előre! Egy kis jóakarattal sok mindent el lehet érni — falun is.

— **Ötven korona.** Nem nagy pénz egy gazdag vármegyének. De ilyen koldus helyen, hol sem a földhöz ragadt nyomorult szegényeknek menedékháza, sem a kiskorú árváknak gondozó intézménye nincs, ez is valami. És mit gondol a szives olvasó, hova tette ezt az ötven koronát mégis a nemes vármegye? Oh nem a szegények és árvák elsegítésére! Nem. — — Elajándékozták Tisza Kálmán szobrára, hogy majdan Budapest székesfővárosnak eggyel több szobra

legyen. Elajándékozták, mert ezzel is mutatni akarják, hogy most az történik itt, a mit ők, a hatalmasok akarnak. Elajándékozták, mert tudják, hogy ez fölfelé kedves cselekedet. Lefelé pedig ők nem tekintenek. Orvos nélkül elpusztulhat a nép, kitzasztva, elhagyatva nyomoroghat az elhagyott szegény, elzülhet az apátlan, anyátlan árva, kivándorolhat a vármegyéből az összes székelység, az itthon maradtakat agyon nyomhatja a pótdadó, de azért szobrot magyar pénzen Tisza Kálmánnak, az osztrákok legjobb barátjának!..

— **Vetőmagvak vizsgálata.** Kedden miniszteri kiküldött volt Székelyudvarhelyt. A nevét — legnagyobb sajnálatunkra — kideríteni nem tudtuk, mert az aláírását elolvasni lehetetlenség volt. Elég az hozzá, hogy Ferenczy Béla rendőrkapitány segítségével, a helybeli vetőmagárúsító kereskedéseket megvizsgálták és bizony — mint sajnálatunkkal értesülünk — nem egészen eredménytelenül, mivel több helyen arankás vetőmagvakat találtak. Elkobozták. Most pedig az illető kereskedők, kiknek nevét ezúttal kimélethetből elhallgatjuk, szívszorogva várják a rendőrkapitányság büntetését.

— **Körorvos a homoródi járásban.** Az oly nagy szükséglet képező körorvosi állások közül egyet e hó 19 én betöltöttek. Homoródszentmártonban már van körorvos. Ádám Endre etédi orvost, mint egyedüli pályázót megválasztották és most már az etédiek is kereshetnek másikat helyette. Bizony az ilyesmik csak toldozás-foltozás, mert mit ér az, ha egyik körből a másikba megy az orvos? Hiszen az orvos-hiány mégis csak megvan a vármegyében. Ezen pedig sürgősen kell segíteni.

— **Negyven vízvezeték.** Az erdélyrészi gazdasági akciónak egyik leghasznosabb kezdeményezése, hogy egyszerű községi vízvezetékkel létesít olyan helyeken, hol a természet mostohasága megvonta az emberek és állatok számára szükséges jó ivóvizet. Negyven községben létesült eddig vízvezeték és Serényi földművelésügyi miniszter további 9 községre nézve hagyta jóvá a folyó évben kiépítendő vízvezeteki terveket; megfelelő államsegéllyel lehetővé tévén azok kivitelét.

— **Kender kórót** bármely mennyiségben veszek; termelők jelentkezhetnek idei termésre. Lengyár Székelykeresztúr.

— **A villamos óra előnye.** A villamos órák előnye a mechanikai órákkal szemben a következők: Állandóan egyenlően pontos időt mutatnak, sohasem kell őket felhuzni, ezért tornyokon, magas falakon, bányákban, tárnákban, általában ott alkalmasok, a hová nehezen lehet eljűni, vasutakon, hajókon és ott, a hol az órák rázkodtatásoknak vannak kitéve, gőzös, nedves, vagy az időjárás viszontagságainak kitétt helyeken csak villamos órák használhatók.

— **A székelyföldi pénzintézetek** vasárnap tartották gyűlésüket, melyen kimondották, hogy megalakítják a magyar pénzintézetek országos szövetségével kapcsolatba a székelyföldi körzetet. Az érdeklődés nagy volt s a pénzintézetek eme erkölcsi szövetkezésétől sokat várhat az erdélyrészi magyar társadalom. A román és szász testvérek e téren már megtették a magukét, most rajtuk

a sor, hogy mi is megtegyük. Mindez tagadhatatlanul szép dolog, csak éppen az a kérdés, hogy megtesszük-e? Az erős testvéri érzettől, áthatott román és szász akció folytán, nemzetiségi kézre került magyarbirtok a székelyföldi körzet megalakulása révén vissza kerül-e magyar kézre? Vagy ha már vissza nem is kerül, megtudja-e ez a körzet védelmezni a még meglévő a nemzetiségi ostrom testvéri szeretete ellenében. Mert, miért szépítenők a dolgot, ez a testvéri szeretet fojtogató ölelésben nyilvánul — úgy látszik — mindenütt.

— **Csomagolópapir** kilószámra kapható e lap kiadóhivatalában Kossuth-u 31. sz.

Behozzák a gyermektelenek adóját.

A pénzügyminiszter legújabb terve.

A gyermeket nevelő házastársaknak minden egyes fillérje, amit a gyermekre költenek, tulajdonképpen a közügyért való adózás. Hiszen az a gyermek, ha katona lesz, az államnak katonáskodik s akár leány, akár fiu, munkás két kézzel jött a világra, a minek gyümölcseit a köz fogja élvezni.

Drága világban a gyermeknevelés is drága, azért ez a teher egyre súlyosabb lesz és a férfiak mindig jobban huzódoznak a családalapítástól. Sokszor felmerült már az agglegény-adó terve, mely némiképpen kiegyelintené azt az igazságtalanságot, ami a könnyű és vidám agglegénység és a gondteljes családapaság terhei között mutatkozik.

Lukács László pénzügyminiszter most praktikus módon próbálja megvalósítani az eszmét; egy tervezeten dolgozik, mely mindkét nembeli agglegényeket és hajadonokat, ugyszintén özvegyeket, szóval: akiknek nincs gyermekük, nőtlenségi, illetve gyermektelenségi adóval fogja sújtani őket.

A pénzügyminiszter terve rendkívül praktikus eszme, csak az a feltűnő benne, hogy a szegény agg-kisasszonyokat is meg akarja adóztatni, mikor azok cly szívesen mennének férjhez s teljesítenék honleányi hivatásukat, csak volna, aki — megkérné.

Legelőkelőbb márka

VILÁGOSI
MARTY COGNAC

Jobb, mint a francia cognac.

Udvarhelyvármegye Nemes Családjai. Szerkesztette: Pálmay József. Ára fűzve 16 K. Míg a készlet tart kapható: Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, az egyes családok címereivel illusztrált mű, igen becses család-történeti adatokat tartalmaz

FIGYELEM!

"AIDA" VERGE és "BLUE STAR" CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ IFT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIK.
:: ÓVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTÁNZATOKTOL! ::

PAPER-BLUE-STAR
MARQUE REGISTERED

TALÁLÓS O O O O O O KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés

az apróhirdetés?

mert néhány

APRÓ sorban minden szükséges és célszerű dolgot lehet hirdetni és így valóban APRÓ pénzbe kerül csak, ha az ember

mindenféle állást

kinál vagy keres,

mindenféle terményt

kinál vagy keres,

lakást

kinál vagy keres,

mindenféle butort

kinál vagy keres,

mindenféle ipari cikket

kinál vagy keres,

a legkülönbözőbb

apróbb dolgokat

kinálja vagy keresi,

mely csak APRÓ költséget bír el. Olvasóközönségünk ezer meg ezer esetben hálásan emlékezik meg arról, hogy az apróhirdetések fényes sikerrel segítik elő a **kinálást** és **keresést** nagyarányu forgalmát. **Azért ne tessék habozni** a mikor csak a legcsekélyeb szükség diktálja:

apróhirdetést

kell feladni a

„Székely-Udvarhely“-ben.

**Apró a hirdetés,
apró a költség!**

Egy szép szoba bu-
rozva kiadó Bem-utca 10. sz. (Kö-
ház, 3 és fél méter magas, egészsé-
ges lakás.)

Zempléni Árpád

író, a Petőfi Társaság tagjának a következő művei kaphatók:

Uj versek (1893—1897). Negyedik kiadás. Budapest, 1898. Franke Pál bizománya. Terjedelme 8 iv; ára 1 K.

Válogatott versei. (1884—1892 1897.) Budapest, Franke Pál bizománya. Terjedelme 18 iv; ára füzve 2 K, diszkötésben 5 K.

Washington, Pályadíjnyertes óda 1906

Bosszú. Osztály hős ének. A Kisfaludy-Társaság 1907. évi Bulovszky díjával jutalmazott kisebb elbeszélő költemény. Második kiadás; ára 1 K.

Istár és Gilgamesz. Babiloni rege. Budapest, 1910; ára 1 K.

Turáni Dalok. (1900—1910.) Mondai és történelmi hősnéek. Budapest 1910. Terjedelme 16 iv; ára füzve 5 K, stílszerű diszkötésben 8 K.

Mindezek együttesen és külön-külön is megrendelhetők a szerzőnél (Budapest, IV. Bástya-u. 11. sz. alatt) a pénz előleges beküldésével vagy utánvét mellett.

Kis emberek. Elbeszélések. Valtér Ernő kiadása. Budapest. 1899. Terjedelme 10 iv; ára 1 K.

Az Oklándi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóságától.

Szám: 3547—911. tkvi.

Hirdetmény.

Az Oklándi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi hogy **Lövéte** község közhelyeinek telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. I. M. számú rendelet értelmében átalakítatik.

E célból az átalakítási előmunkálat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben az 1911. évi május hó 22-ik napján fog kezdődni.

Ennél fogva felhivatnak, az összes érdekelték, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg, és az új telekkönyvi tervezet elleni netáni észrevételeiket annál bizonyosban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésekkel eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

Oklánd 1911. évi április 15-én.

Dr Földes. s. k. kir. albiró

A kiadmány hitelül:

Szeles Felix.
kir. telekkönyvvezető h.

Szám: 3780—1911. tkvi.

Hirdetmény.

A m kir. Igazságügy-miniszter 1906. évi július 6-án 14114/906. sz. alatt elrendelte, hogy az oklándi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatósághoz tartozó **Kányád** község telekkönyveiben fölve mind azon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX. és az 1889. XXXVIII. és 1891. évi XVI. t.-cikkben a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosítottassék.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1911. évi június hó 1-én fog kezdődni.

Ennél fogva felhivatnak:

1. mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatott előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kívül döntje el a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az eljárásra az 1886. XXIX. t.-c. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t. c. 5. 6. 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokat igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy a törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbíróóság telekkönyvi hivatalától.

Oklánd, 1911. évi április 24-én.

DR FÖLDES MIKLÓS s. k. albiró.

A kiadmány hitelül:

WERMESHER, kir. tkvvezető.

Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán és **Régiségeket** megbízhatóan azonnal megvásárol, esetleg értékel, vagy utasítást ad.

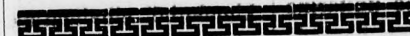
Hagyatéki árveréseken

mint vevő résztvesz Arany, briliáns ékszereket, ezüst tárgyakat (tört állapotban is) bármilyen összegre vásárol

Dietrich Gyula ötvös- mester. K o l o z s v á r t.

Levélbeni megkeresésre azonnal válaszol.

Sürgöncim: Dietrich ékszerész Kolozsvar ..

Vendégfogadó!

A jó hírű Koronkay-féle Hungária vendégfogadóban Székelyudvarhely, Kossuth-u. 22. sz. alatt kitűnő étkezés, borok, kőbányai sör és tiszta szobák állanak mindenki rendelkezésére. Vidéki papok, tanítók és jegyzők találkozó helye. Kocsiszin és istálló díjtalanul. Jó bánásmód és pontos kiszolgálásért szavatol: **Barkóczy Albert**, vendégfogó.

B O R I!

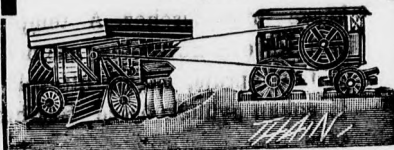
Fernengel Gyula székelyudvarhelyi hornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

1848 eredeti francia angol, és amerikai toalettmódeli közül a **BUDAPESTI BAZAR** egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona**. Ingyen mutatványszámot küld a „**BUDAPESTI BAZAR**” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

HA ÖN

egy gazdaságos üzembiztos kiváló munkateljesítményű

motoros cséplőkészletet előnyös árrban, kedvező fizetési módozatokkal teljes szavatossággal, beszerezni óhajt, úgy forduljon megkereséssel

SZÜCS ÖDÖN

BUDAPEST, VI. NAGYMEZŐ-U. 66. szám alatti mezőgazdasági és ipari gépkereskedelmi vállalathoz, mely cég felszólításra árjegyzéket és költségvetést díjmentesen küld meg.

ÉRTESETÉS.

Cipóraktáromat leszállított árak mellett kiárusítom.

Szükségletét mindenki saját érdekében el ne mulassza nálam beszerezni.

Tisztelettel

Szentkovits János Utóda

Kész blousok és gyermekruhák.

Kész aljak és kostümök mélyen leszállított árakban kaphatók.

ÉLET KÖNYVE

állandó házi orvos. Ingyenes gyógymód: tifusz, kolera, toroklob, rüh, vérhas, mindenféle himlő és vörheny, orbánc, bujakór, szamárhurut, agy-, tüdő-, sziv-, gyomor-, méh- és bélgyulladás, vese-, máj-, lép-, hólyag bajok, skrófula, köszvény, csusz, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, nehéz sebesülések, vérszegénység, vízkórság, szárazbetegség (tuberkulózis), torok- vagy mandolagyulladás, gyomorkatarus, őrlés stb. el-
len. Irta: **DERZSI JÓZSEF**. Az E. M. K.
E. — tekintélyes orvosok ajánlataira — népkönyvtárai részére 100 példányt elfogadott. Ára .. 3 korona. Kapható: ..

Betegh Pál kiadónál Székelyudvarhelyt és valamennyi könyvkereskedésben.